

קול צופיין

קול צפ"ר נשאון קול יחדו ירננו

769

אמור תשע"ה השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

בחול"ל - אחרי מות קדושים השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

כי שם ה' נקרא עליך מהלכות איסור קעקוע

ולעולם היה גילוי מצומצם, לכן הוא מוזכר בספר בראשית פעמיים בלבד, לעומת יציאת מצרים שבה הוא מוזכר 12 פעמים.

אני ה' – המתגלה במשכן ובמקדש

בפרשתנו, פרשת "אמור", ה' מזכיר את הביטוי **אני ה'** 16 פעמים סביב המשכן והכוהנים העובדים בו. מהמספרים הללו אנחנו לומדים כי במקדש ובמשכן מתגלה ה' בעוצמה גדולה מאוד. איננו מכירים את עוצמת ההתגלות הזאת, אבל די שנקרא את הפסוקים שנאמרו בתורה על השראת השכינה במשכן. שבתחילה נאמר בחנוכת המשכן: "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ, וַיֵּרָא אֱלֹהִים כְּבוֹד ה'". אחרי כל העבודה ביום השמיני כתוב: "וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֵל כָּל הָעָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֵת הַעֹלָה וְאֵת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם" (ויקרא ט). גילוי כזה גדול של כבוד ה', בשעה שכל העם **רואה את כבוד ה'**, גורם להם שמחה ושירה גדולה – וַיִּרְנְנוּ. גילוי כזה גורם גם יראה גדולה, על כן נאמר מיד: "וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם".

כך גם היה בחנוכת בית המקדש בימי שלמה. "וַיְהִי כְאֶחָד לְמִתְחַצְּרִים וְלְמִשְׁבְּרִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹל אֶחָד לְהַלֵּל וּלְהַדוֹת לַה'. וַיִּקְרְאוּ קוֹל בְּחֻצְרוֹת וּבְמִצְלֵתִים וּבְכָל הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד וְהַבִּיט מְלֹא עֵנַן בֵּית ה': וְלֹא יָכֵלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוּד לְשֶׁרֶת מִפְּנֵי הָעֵנָן כִּי מְלֹא כְבוֹד ה' אֵת בֵּית הָאֱלֹהִים" (דברי הימים ב, ה יג). גם שמחה גדולה וגם יראה גדולה. חשוב לזכור שבגילוי ה' אמיתי יש שמחה ושירה גדולה. הפך מעבודת האלילים בימי אליהו הנביא בהר הכרמל, שם נאמר בהם "וַיִּתְגַּדְּדוּ כַּמְשֻׁפְטִים". שהיו מתגודדים, פוצעים את עצמם ושורטים את בשרם לשם עבודת האלילים שלהם, ובסוף גם לא ירד להם גשם. המוסלמים נוהגים כך עד היום בצום "עשורא" שלהם, שפוצעים את עצמם ואת ידיהם עד זוב דם על מנת להגיע לקדושה. ואנחנו למדנו שקדושה באה מתוך עונג שבת.

אני ה'

אני ה' – המתגלה לאבות

צירוף המילים **אני ה'** מופיע בתורה 80 פעם. 50 מתוכן כתובות בספר ויקרא כחלק מהתגלות ה' שמתרחשת במשכן, ומתרחשת בביתו של כל אחד ואחד. על מנת שנבין את משמעות צמד המילים הללו נתבונן בספר בראשית, שם מופיע **אני ה'** פעמיים בלבד. בברית בן הבתרים ה' אומר לאברהם: "**אני ה'** אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לְךָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ" (בראשית טו). ובחלום יעקב נאמר: "**אני ה'** אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק; הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה שָׁכַב עָלֶיךָ לָךְ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרַעְךָ" (בראשית כח). משני מקרים הללו, אנו למדים כי צמד המילים **אני ה'** מלמד על סוג של התגלות, ומהם נלמד על המקומות האחרים בתורה שבהם מוזכר הביטוי הזה.

אני ה' – המתגלה ביציאת מצרים

בספר שמות אנו רואים את המילים **אני ה'** מוזכרות 12 פעמים סביב התהליך של יציאת מצרים. קודם כל ה' נגלה למשה בשם זה: "וַיִּדְבָר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו **אני ה'**" (שמות ו ב). אחר כך ה' מצווה את משה שיספר גם לבני ישראל על הגילוי הזה: "לִכְן אֶמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל **אני ה'** וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם" (שמות ו ז). יותר מאוחר גם המצרים נוכחים בגילוי שם ה': "וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי **אני ה'** בְּנִטְיָתִי אֵת יָדִי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם" (שמות ז ה).

גילוי ה' בפרסום עולמי כזה גדול לא היה בימי האבות. "וַיֵּרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל-שֵׁי-דֵי וְשָׁמִי ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם" (שמות ו). להם

השיעור לעילוי נשמת הרבנית הצדקת
אביגיל בת סעדה לבית עזראן זצ"ל
(אמה של הרבנית צביה אליהו תחיה)
תהא נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן.

גילוי ה' דרך קדושת השבת

התורה מלמדת כי הדרך להגיע לדבקות בה' היא דרך שמירת השבת בשמחה: "וְאֵתָהּ דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַף אֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בְּיָנִי וּבְיַנְיָכֶם לְדַרְתֵּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם" (שמות לא יג). דרך קדושת השבת ועונג השבת ניתן לחוש בנוכחות ה': "אם תִּשָּׁיב מִשְׁבֶּת רַגְלְךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי - אֲזַ וְתִתְעַנֵּג עַל ה'" (ישעיה נח יג). לכן בתחילת פרשת "קדושים" התורה מצווה על שמירת השבת ביחד עם כיבוד הורים, כחלק ממצוות "קדושים תהיו": "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ" (ויקרא יט ג). שבת נזכרת גם בהמשך הפרשה כחלק ממצוות ההתקדשות, בצמידות למצוות יראת המקדש: "אֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּירָאוּ" (ויקרא יט ל).

גילוי ה' בהתרחקות ממאכלות אסורות

לעומת הקדושה המקרבת לאלוקים, יש טומאה המרחיקה ממנו. מ"ט שערי טומאה של מצרים מרחיקים את כולם מה'. בגלל הטומאה הזו אומר פרעה: "לא ידעתי את ה' ואת ישראל לא אשלח". כשהתורה מצווה את ישראל להימנע ממאכלות אסורות היא אומרת לנו לא להיטמא ולא להיות אטומים לה' בעקבות זאת: "אֶל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם, וְנִטְמַתֶּם בָּם. כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". כשיש קדושה יש התאמה: "וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הַרְמֹשׁ עַל הָאָרֶץ: כִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיֵּת לְכֶם לְאֱלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי" (ויקרא יא, סוף פרשת "שמיני").

חז"ל אומרים כי כל המטרה של היציאה ממצרים היא להעלות אותנו מטומאת מצרים, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי". להעלות במיוחד מהטומאה של מאכלות אסורות. "תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות דיים" (רש"י וראה עוד ויקרא כ כה).

גילוי ה' - בהתרחקות מטומאת העריות

לשון טומאה וקדושה נאמרה גם בעריות, וכמו שראינו קודם, בכל מקום שיש קדושה נאמרה הלשון אֲנִי ה'. כך בסוף פרשת "אחרי מות" (ויקרא יח א): "דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: כִּמְעַשֶׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכִמְעַשֶׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחַקְתֶּיהֶם לֹא תֵלְכוּ: אֶת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לְלֶבֶת בָּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: וְשִׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֱדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי ה': אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלְזוֹת עֲרוּהָ אֲנִי ה'". ריבוי הפסוקים שכתוב בהם אֲנִי ה' בפרשת העריות הוא בולט לעין כל.

ספר ההלכות של הרמב"ם כולל בתוכו 14 ספרים, לכן הוא נקרא "היד החזקה". אחד הספרים האלה הוא "ספר קדושה" שמדבר על הלכות מאכלות אסורות והלכות איסורי ביאה. הרמב"ם כלל את ההלכות הללו בספר אחד למרות שהן הלכות שונות (ב"שולחן ערוך" ההלכות נמצאות בשני ספרים שונים י"ד ואה"ע), כיוון שתכלית שתי המצוות הללו במיוחד היא להביא אותנו לקדושה שהיא דבקות בה'.

קדושה - גם בין אדם לחברו

בפרשת "קדושים" מוזכר אֲנִי ה' 20 פעם. לפחות חצי מהפעמים שזוכר אֲנִי ה' הוא ביחס למצוות שבין אדם לחברו. ללמדך שנוכחות ה' באה גם על-ידי התקדשות במצוות שבין אדם למקום וגם על-ידי התקדשות

במצוות שבין אדם לחברו. "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם".

כך נאמר אֲנִי ה' על לקט שכחה ופאה (וי ט-י); על איסור גניבה ושבעות שקר (וי יא-כ); על עושה, על גזלה, על הלנת פעולת שכיר ועל קללת חרש ומכשול לעיוור (וי יג-ד). על עוול במשפט, על הליכת רכיל, על מי שלא מציל את רעהו (וי טו-טז); על שנאת אחיך, על התעלמות מנפילתו, על נקימה ונטירה ועל עוד מצוות רבות אחרות, והעיקרית שבכולן היא: "וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה'".

דקדים ספי - אֱלֹהֵינוּ מִשְׁתַּעֵי בְּהִדְיָה

הגמרא (כתובות סא ע"א) מביאה דוגמה להתקדשות בין אדם לחברו שהיא גדולה כל כך עד שמביאה לגילוי שכניה ברמת גילוי אליהו. בגמרא מסופר על שני חכמים "אָבוּהָ בַר אִיְהִי וּמִנְיָמִין בַּר אִיְהִי, חֵד - סְפִי מְכָל מִינְאָ וּמִינְאָ, וְחֵד - סְפִי מְחֵד מִינְאָ. מֵר - מִשְׁתַּעֵי אֱלֹהֵי בְּהִדְיָה, וּמֵר - לֹא מִשְׁתַּעֵי אֱלֹהֵי בְּהִדְיָה". שני אחים חכמים שהיו שווים זה לזה בחכמה ושניהם היו נותנים למלצרים שלהם לאכול מהאוכל שהיו מגישים לאורחים. אלא שאחד היה מקפיד לתת למלצר מכל מין ומין, ואחד היה נותן לו כמין אחד שיהיה שבע. הגמרא מספרת שזה היה מקפיד לתת מכל מין ומין - היה זוכה לגילוי אליהו. אחיו - לא.

עוד מספרת הגמרא על "הִנְהוּ תְּגֵי חֲסִידֵי, וְאָמְרֵי לְהָ, רַב מִרֵי וְרַב פִּינְחָס בְּנֵי רַב חֲסִדָּא. מֵר - קְדִים סְפִי, וּמֵר - קְדִים סְפִי. דְּקְדִים סְפִי - אֱלֹהֵי מִשְׁתַּעֵי בְּהִדְיָה. דְּמֵאֲחַר סְפִי - לֹא מִשְׁתַּעֵי אֱלֹהֵי בְּהִדְיָה". כאן מדובר על שני חסידים, האחד היה מאכיל את המלצר לפני שזה היה מגיש לכולם את האוכל, והאחר היה מאכיל את המלצר אחרי שסיים להגיש לכולם. שני המלצרים היו מקבלים אותו אוכל, אבל המלצר הראשון היה אוכל רק אחרי שיצאה נפשו והגיש לכולם, הריח את האוכל ולא אכל, ואילו חברו הגיש את האוכל והריח את ריחו כשהוא שבע. אליהו הנביא היה מתגלה רק לחסיד שהתחשב במלצר ודאג לו בכל לבו.

גילוי ה' במעשה מרכבה

המקומות שבהם נזכר בתורה אֲנִי ה' הם רבים, ועל כן לא נזכיר את כולם. אבל נזכיר שבספר דברים הביטוי הזה לא נזכר (מלבד פעם אחת, בדברים כט, שמדובר בו על סיפור מהעבר), כיוון שספר דברים לא נאמר מפי ה' אלא בלשונו של משה רבנו. כמו כן הביטוי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיךָ נמצא רק בשני הדברות הראשונים של עשרת הדברות ששמענו ישירות מפי הגבורה. כל זאת בגלל ש"אנכי" הוא גילוי ה' יותר מוחשי וממשי. בתנ"ך נזכר הביטוי אֲנִי ה' 121 פעמים, כמעט כולן בנבואות יחזקאל (85) ובנבואות ישעיהו (21). נראה שזה בזכות העובדה ששני הנביאים הללו מתארים את "מעשה מרכבה" ששם נאמר: "וארא את ה'".

אם מישהו יעשה בכל מקרה כתובת קעקע, כדאי לומר לו שציוור עדיף על אותיות ולהציע לו לא לעשות את הקעקוע עמוק מתחת לעור. כדאי גם לומר לו שייקה בחשבון כי הוא עתיד לחזור בתשובה

וְכַתְּבֶתָּ קְעָקֵעַ לֹא תִתְּנֵנוּ בְּכֶם אֲנִי ה'

בְּנִים אִתְּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם

אחד המקומות שבהם נזכר אֲנִי ה' בתורה הוא באיסור לאדם לשרוט את עצמו עד זוב דם ולעשות כתובת קעקע. "וְשָׂרָט לְנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנֵנוּ בְּבִשְׂרֵיכֶם וְכַתְּבֶתָּ קְעָקֵעַ לֹא תִתְּנֵנוּ בְּכֶם אֲנִי ה'" (ויקרא ט). אנחנו בניו של ה'. שם ה' נקרא עלינו. אסור לנו לפגוע במקום ששם ה' נקרא עלינו. כל אחד ואחת מאתנו נחשב כבן של מלך. לכן אסור לנו לפגוע בגופנו הקדוש, ובוודאי לא בגופו הקדוש של חברנו, על-ידי שריטות וקעקוע, תלישת שיער, פציעות ומכות.

כך אומרת הגמרא (סנהדרין נח ע"ב): "אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, הַסּוֹטֵר לֹעֵנֵי שְׁלֵשׁ אֲלֵי, כְּאֵלֵי סוֹטֵר לֹעֵנֵי שְׁלֵשׁ אֲלֵי". עוד בגמרא: "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ, כָּל הַמְּגַבֵּיהַ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ, אָף עַל פִּי שְׂלֵא הֶכְהוּ, וְנִקְרָא, רְשָׁעִי". מִרֵּן הֵרֵב אֵלֵיהוּ הִיָּה מִקְפִּיד בְּכֵן מֵאֻד שְׁלֵא יִכֵּה אִדָּם אֶת חֲבֵרוֹ, אִפִּילוֹ לֹא בַּמְשַׁחָה. וְכִי הִיָּת מֵעוֹ לַהֲכֹת אֶת הַשְּׂכִינָה בַּדֶּרֶךְ שַׁחוּק? וְכִי הִיָּת מִכֵּה עַל סִפֵּר תוֹרָה בַּדֶּרֶךְ שַׁחוּק?

במקום הנחת התפילין, דמות שאינה צנועה כלל וכלל. המקעקע חשב שכל ימיו יהיה שטוף בעריות, אבל הוא התקדם והתפתח, חזר בתשובה ועכשיו הוא רוצה להניח תפילין, אבל לא יכול להניחן על מקום שיש בו קעקוע תועבה.

הסרת הקעקוע לא תמיד אפשרית, ולפעמים היא אפשרית אבל עולה ממון רב. על כן הצייע לו הרב לקעקע על התמונה קעקוע נוסף שיטשטש את התמונה הקודמת. הוא הסתמך בין השאר על כך שכתב על גבי כתב לא נחשב כתב, וכן על כך שלדעת שו"ת "מעיל צדקה" (המובא ב"פתחי תשובה" לעיל) אין איסור אלא בכתובה של אותיות ולא בכתמים או בציורים, והמחיקה תהיה בכתמים וציורים ולא בכתובה.

למעשה אין להורות שמותר לעשות ציורים של כתובת קעקע, כיוון שמדובר בספק איסור תורה. אבל אם משהו יעשה בכל מקרה כתובת קעקע, כדאי לומר לו שציור עדיף על אותיות ולהציע לו לא לעשות את הקעקוע עמוק מתחת לעור. כדאי גם לומר לו שייקח בחשבון כי הוא עתיד לחזור בתשובה, כפי שכתב הרמב"ם (תשובה ז ה): "וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה". ואם כן מדוע שייך את עצמו בקעקוע מעין זה כשיחזור בתשובה, ומדוע שיגרום לעצמו הוצאות מיותרות וצלקת בעקבות הסרת הקעקוע?

כתיבה בלי שריטה

האם מותר לכתוב על היד בעט דברים שרוצה לזכור, כגון מספר טלפון וכדומה, בלי קעקוע ושריטה? ברמב"ם (ע"ז יב) כתוב: "כתב ולא רשם בצבע, או שרשם בצבע ולא כתב בשריטה - פטור. עד שיכתוב ויקעקע שנאמר 'וכתובת קעקע'". יש אומרים שאם כתב ולא קעקע הוא פטור אבל איסור (מנחת חינוך רגל), ויש אומרים שזה מותר לגמרי (שו"ת שבט הלוי חלק ג סימן קיא).

אמנם מה שילדים לפעמים מדביקים על עצמם מדבקות שצובעות את בשרם בציור שנמחק לאחר כמה ימים - אין בזה איסור, שאינו מתקיים ואינו כתיבה. כן מה שנוהגים לעשות "חינה" לחתנים ולכלות ולכל המשפחה, אין בו איסור כי אין בו כתיבה והוא נשאר שבועיים בלבד. והרב אליהו זצוק"ל היה מחמיר בכתובה על היד בעט.

איפור קבוע

פעם שאלתי את מו"ר הרב אליהו זצוק"ל האם איפור קבוע יכול להיחשב חציצה בטבילה, והשיב לי כי עד שאני שואל על חציצה, אשאל האם הוא מותר בכלל. כל איפור קבוע הוא למעשה קעקוע, שהרי באיפור זה מחדירים את הצבע מתחת לעור והוא ממש איסור תורה. אמנם אם כבר נעשה - אינו חוצץ בטבילה כיוון שהוא מתחת לעור.

היה מקרה של אישה שעשתה איפור קבוע אצל קוסמטיקאית, וכשחזרה לביתה אמרו לה שאיפור קבוע הוא איסור תורה. הלכה אותה אישה ותבעה את הקוסמטיקאית בבית-הדין לדיני ממונות בירושלים, בטענה שמדובר באיסור תורה, וידעה ולא אמרה לה.

אב"ד ממונות בירושלים, הרב ברוך שרגא שליט"א, כתב פסק הלכה ארוך שבו הוא נימק למה לפי דעתו האיפור הקבוע הוא איסור תורה. וכתב שם כי הוא שאל את הרבנים הגאונים הרב עובדיה יוסף זצ"ל, הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל, הרב ישראל יעקב פישר זצ"ל והרב קנייבסקי שליט"א, וכולם פסקו לאיסור. וכבר הזכרנו את דעת מו"ר הרה"ג אליהו זצוק"ל לאסור איפור קבוע (תחומין יח). אמנם לדעתו אי-אפשר לחייב את הקוסמטיקאית להחזיר את התשלום, כיוון שהיא יכולה לומר שהיא סוברת כדעת הרבנים המתירים.

קעקוע לשם ה'

המשנה במסכת מכות אומרת: הַפּוֹתֵב כְּתִבֶּת קַעְקֵעַ, כְּתִבֵּת וְלֹא קַעְקֵעַ וְלֹא כְּתִבֵּת, עַד שֶׁיִּכְתּוֹב וְיַקְעֵקֵעַ בְּדָיו וּבְכַחֲלוֹ וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוֹזָדָּה מְשֻׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִי, אִינּוּ חֵיֵב עַד שֶׁיִּכְתּוֹב שֵׁם הַשֵּׁם, שְׁנַאֲמֹר "וּכְתִבֶּת קַעְקֵעַ לֹא תִתְּנוּ בְּכֶם אֲנִי ה'" (ויקרא יט).

בגמרא (מכות כא ע"ב) שואל רב אחא בריה דרבא, האם לדעת רשב"י רק אם כתב ממש אָנִי ה' הוא חייב וכל קעקוע אחר פטור. היום יש אופנה של מפורסמים לקעקע על עצמם אותיות קודש של שם ע"ב. לפי הבנת רב אחא את דברי רבי שמעון, זה עיקר איסור קעקוע. להבנת רב אחא, שם ה' נקרא עלינו ברוחניות, שנאמר: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח י). איסור לכתוב אותו בגשמיות על העור ממש, ובוודאי שלא על גויים.

קעקוע לעבודה זרה

רב אשי הסביר לרב אחא שהכוונה היא בדיוק הפוכה. בגלל ששם ה' נקרא עלינו, הרי שלפי רבי שמעון איסור לקעקע על גופו שם עבודה זרה. שנאמר: "וכתובת קעקע לא תתנו בכם - אָנִי ה'". אָנִי ה' - ולא אחר (ועדיין איסור לקעקע שם ה' על הגוף). כך פסק הרמב"ם (ע"ז יב יא) "כתובת קעקע האמורה בתורה הוא שישרט על בשרו וימלא מקום השריטה פחל או דיו או שאר צבעונים הרושמים, וזה היה מנהג העכו"ם שרושמיין עצמן לעבודת כוכבים כלומר שהוא עבד מכור לה ומורשם לעבודתה. ומעת שירשום באחד מדברים הרושמיין אחר שישרט באי זה מקום מן הגוף בין איש בין אשה - לוקה".

הרמב"ם לא פסק כמו רבי שמעון. לדעתו כל כתב ורישום - חייב. כך פסק גם ה"שולחן ערוך", שכל קעקוע איסור מהתורה (שו"ע יורה דעה סימן קפ ס"א ק וראה ביאור הגר"א שם).

דוגמה לקעקוע כזה ראינו אצל הגרמנים שקעקעו על האסירים היהודים באושוויץ מספר להראות שהם עבדים ומשועבדים, נחשבים כבהמות בקר. הפך כוונת התורה שרוצה אותנו "בנים אתם לה' אלוהיכם".

בין כתובת לציור

ה"פתחי תשובה" (קפ ס"ק א) מביא דעות פוסקים שסוברים כי האיסור הוא בקעקוע של אותיות. שנאמר "כתובת קעקע לא תתנו בכם". אבל לא בקעקוע של ציור. מלשון הרמב"ם משמע שכל קעקוע איסור מהתורה, בין אם זה אות ובין אם זה ציור (מנ"ח מצוה ר"ג אות ב' בשם יד הקטנה). למעשה להלכה קשה להתייר קעקוע של ציור, כיוון שהפוסקים הראשונים לא התיירו ציור. ואי-אפשר להקל באיסור מהתורה על סמך סברה מלבנו (ראה "מחזיק ברכה" סי' ש"ט).

קעקוע תועבה

בשו"ת "בצל החכמה" (חלק ה סימן פב) למד מכאן להקל למחוק קעקוע גס בקעקוע אחר מעליו. הוא מביא מקרה של אדם שקעקע על בשרו,

סיפורים על הרב זצ"ל

לא בשמים היא

הבבא סאלי הקפיד מאוד על קדושה. פעם בליל שבת קודש אמר הבבא סאלי: הקדושה נמצאת פה. ממש פה. "לא בשמים היא". בדור שלפנינו כולם היו פניהם כנגד הקודש, וכל אחד משתדל להגיע אל הקדושה ממקום עומדו. יש שמצליח להגיע אל הקדושה בדרך הישרה במהרה, ויש שמתאחר לבוא. אבל בדור הזה אנשים צועקים קדושה ולא עושים מה שצריך כדי להגיע אליה. הולכים צעד קדימה ומתרחקים שני צעדים. פעמים שמסובבים עולם שלם ויוצאים בנקודה אחרת. עוברים על ידה ואין פוגעים בה. הם לא יודעים שהקדושה מול פניהם, לא צריך להסתובב בעולם.

הבבא סאלי העריך מאוד את רבי יוסף חיים זיע"א בגלל הקדושה הגדולה שלו. הוא היה מכבד כל אדם שראה אותו, והיה אומר כי כל מי שראה אותו - זכה לראות שכינה. הוא גם היה לומד את ספריו תדיר והיה פוסק על-פי פסקיו, גם בגלל הקדושה שלו, גם בגלל שזה היה מנהג אבותיו, וגם בגלל שהבן איש חי היה פוסק על-פי תורת האר"י הקדוש.

כאשר חזר הבבא סאלי מארץ ישראל למרוקו בשנת תרצ"ג, יצאו ספריו המודפסים של הבן איש חי. הוא הביא עמו למרוקו כמות גדולה של הספר "בן איש חי הלכות" וחילקם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כדי שיקבעו בהם שיעורי תורה לזיכוי הרבים. כן קנה סט ספרי "כף החיים" להרה"ג רבי יעקב חיים סופר זצ"ל כדי ללמוד בהם בעצמו. הבבא סאלי חיבב מאוד את מרן הרה"ג מרדכי אליהו, בין השאר בגלל שהוא המשיך את דרכו של הבן איש חי גם בפסיקותיו ההלכתיות. וגם בהנהגות הקדושה שלו.

(מתוך ספר שיצא בקרוב על הבבא סאלי זיע"א. המעוניינים להיות שותפים בהוצאת הספר יכולים לעשות זאת דרך אתר "רבי קהילות")

תשובה כהלכה

צ'ליה pes צ'ליה. האם באמת רק דברים קשים יכולים לגרום לעלייה?

אפשר לעלות גם בלי דברים קשים. בוודאי. אבל אנחנו חיים שבנושא העלייה לארץ, אם אנשים לא עולים מתוך הבנה שעכשיו אנחנו בתוך הגאולה, באות מכות לעורר אותם לעלות אל הארץ.

תפילה בטעם של כעס. איך אפשר להצליח להתרכז בתפילה? הרי המילים הן מילים של כאילו מפעם!

אפשר להתרכז בתפילה על-ידי שתוסיף את המילים שלך בסוף כל ברכה. אתה יכול לבקש שכל בסוף "אתה חונן". וכך הוספה בכל ברכה וברכה.

חמותי? צערה? זו. האם מותר למסור דרישת שלום לחמותי או לאשה מבוגרת?

בדרך מכובדת, למשל: מה שלומה של הגברת?

מהרו לרכוש את מחזור קול אליהו לשבועות

כולל התפילות החג ותיקון ליל שבועות
עפ"י פסקי מרן הראשל"צ
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל
לפרטים והזמנות 02-6521195

ספר חק ליעקב

המשמרה

לימוד כל התנ"ך בשנת אחת
מבצע למזמינים עד שבועות
לפרטים והזמנות 02-6519520

להזכרת שמות יקירכם בעלון
לע"נ / לרפואה / לזיווג - 050-6000417

לשכת הרב
שמואל אליהו

המעוניינים לקבל את העלון במייל או מידע על שיעורים נא לשלוח
פרטים במייל harav52@gmail.com או sms 058-5200020

האחים דויטש
תעשיות טקסטיל
איזור התעשייה קרית מלאכי

קונדיטוריה
האחים עיני
בני ברק. כשרות למהדרין
איכות ועבודה עברית

בית הדין לדיני ממונות
"דרכי הוראה"
בבית המדרש של מרן הראשל"צ זצוק"ל
טל. 02-6514399 פקס. 02-6536842

הפצת "קול צופיך"
והפצה שבועית של
עלוני פורשת שבוע
לבתי כנסת
בכל רחבי הארץ
יוסי בן-הדור 03-6106329
B0528908518@gmail.com

שיווק עופות בכשרות מהודרת
עם כל החומרות וההיזורים של
בד"ץ "דרכי הוראה"
יישור פל פון דה"י מרדכי אליהו זצוק"ל
באשפת בני דה"י יוסף אליהו זצוק"ל
ובסיקור בית דין שלי "דרכי הוראה לרבנים"
טל. 058-6316969 15-995-995-79

חנות ההוצאה לאור של ספרי
מרון הראשון לציון המקובל האלקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

לרגל הוצאת
הספר החדש
שו"ת
קול אליהו
מחידים מיוחדים!

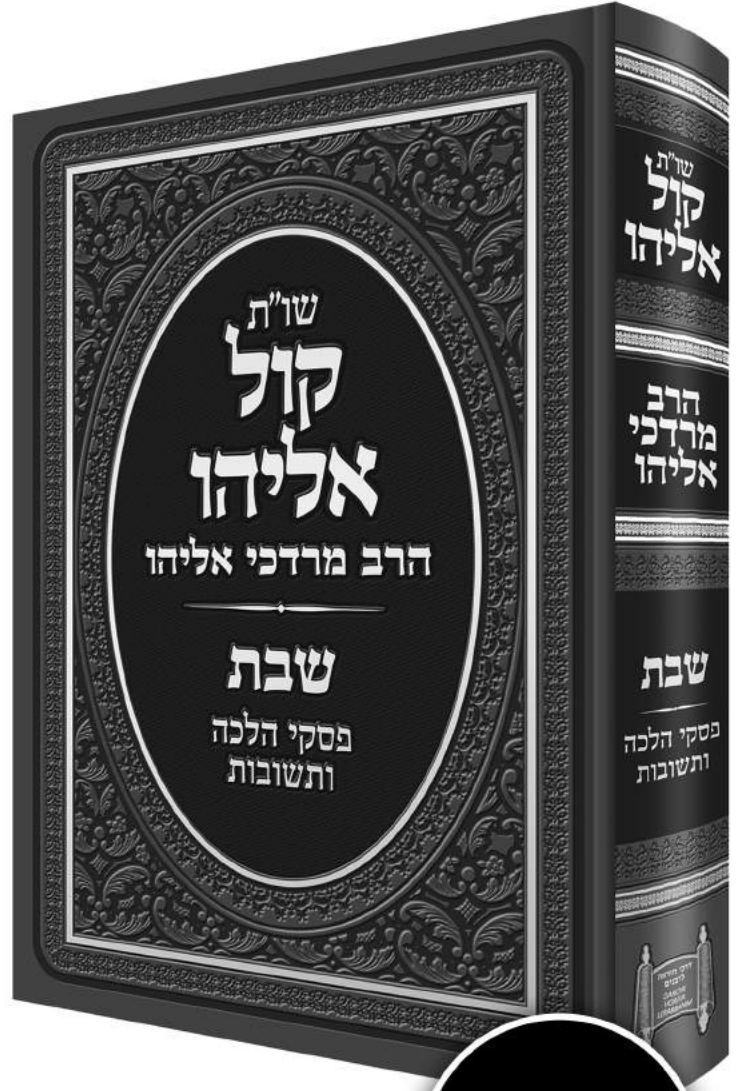
להזמנת ספרים
ולהנצחת יקירך בספרי מרון:
02-6521195

מרכז שטנר 3, ירושלים

www.harav.co.il

האם מותר לכוון אלפון
סלולארי מארז-זלג
כנדי קיסמס זלג
כסלון מאורכי?

האם מותר לאדם לגזים
זלג אנסל זכנזו,
והאם מותר לקרם אלפון
נייד?

מאות שאלות בהלכות שבת שנשאל הרב
בשיעוריו הרבים ברדיו בספרו החדש

שו"ת קול אליהו